

SIROMAŠTVO KAO „KRALJEVSKI PUT” SPASENJA

PO SV. FRANJI I PO DJELU „SVETI SAVEZ SVETOGA FRANJE S GOSPODNJOM SIROMAŠTINOM”

Fr. Nikola VUKOJA

Evandeosko siromaštvo bilo je i ostaje velik izazov kršćanima svih vremena, a i danas izaziva Crkvu, koja sve više nastoji biti siromašna Crkva, Crkva sa siromasima i za siromahe. O evandeoskom se siromaštvu pisalo, a i danas se piše vrlo mnogo¹, ali nam se čini da se jednom značenju evandeoskog siromaštva ne posvećuje dovoljno pozornosti iako je ono u objavi i u kršćanskoj tradiciji vrlo prisutno. To je povijesno-spasenjsko značenje siromaštva.

Sa siromaštvom je vrlo usko povezana i tema „puta, hodočašćenja, putovanja”. Tema puta vrlo je zanimljiva i nalazimo je gotovo u svim filozofijama i religijama koje od davnine pa sve do naših dana razmišljaju o životu čovjeka na ovoj zemlji i prikazuju ga kao stvarno putovanje i hodočašćenje, nastojeći pri tom odrediti temeljna načela i vrednote koje imaju prožimati i usmjeravati čovjekovo životno putovanje.

Već u Starom savezu nalazimo konkretiziran ideal čovjekova hodočašćenja, i to prije svega u putovanju izabranog naroda kroz pustinju². Novi savez, poglavito Poslanica Hebrejima,³ prihvaća i razvija temu puta do te mjere da je stavlja kao trajnu i temeljnu vrednotu vjernika koji treba ustrajati u vjernosti kako bi mogao stići u svoju pravu domovinu, u nebo, istinsku izabranu zemlju.

Jedan od temeljnih i bitnih stavova koji se traže u ostvarivanju ove dimenzije kršćanske egzistencije jest odreknuće i pravi odnos prema zemaljskim vrednotama.⁴ No odmah treba naglasiti da takav stav ne proizlazi iz prezira ili omalovaža-

1 Rasprave o evandeoskom siromaštvu bile su vrlo učestale nakon Sabora. O tom svjedoči iz vrsno djelo BÖCKMANN A, *Die Armut in der innerkirchlichen Diskussion heute*, Münsterschwarzach, 1973.

2 Usp. Mih 6,8. O važnosti teme „puta” u Bibliji usp. GROS A, *Je suis la route. Le thème de la route dans la Bible*, Bruges, 1961.

3 Usp. SPICQ C, *Vie chretienne et pèlerinage selon le Nouveau Testament*, Paris, 1972: ISTI, *L'Épître aux Hébreux*, Paris, 1952, I, 269–287.

4 Odreknuće zemaljskih stvarnosti Isus stavlja kao preduvjet prihvaćanja njegove osobe i njegove poruke. Usp. Mt 19,21; Mk 10,21; Lk 18,22.

vanja zemaljskih stvarnosti, nego samo iz želje da se na takav način pokaže provizornost, privremenost i nestalnost zemaljskih stvarnosti i vrednota. To naime nije nikakav filozofski sud o naravi i nutarnjoj vrijednosti zemaljskih stvarnosti jer ovdje se nalazimo pred biblijsko-asketskim vrednovanjem, koje sve promatra u perspektivi spasenja, ukoliko približava ili udaljava od Boga.

1. SPASENSKO ZNAČENJE ISUSOVA SIROMAŠTVA

Cijeli Isusov život, od začeca do smrti na križu, bio je u ozračju siromaštva u punom smislu riječi, a i njegovo evanđelje upućeno je prije svega siromasima, koji su na neki način privilegirani pred Bogom i zauzimaju posebno mjesto u povijesti spasenja. Već nam ta činjenica govori da evanđeosko siromaštvo ima izvršnu funkciju u ekonomiji spasenja. Sv. Pavao dolazi čak do toga da cjelokupno djelo otkupljenja prikazuje kao plod Isusova „opljenjenja”.⁵

Krist, utjelovljeni Sin Božji, mogao je spasiti čovjeka izvana, iz svojeg neizmjernog bogatstva (2. Kor 8,9) i iz svojeg preslavnog božanstva (Fil 2,6–11), ali on je izabrao utjelovljenje kao put otkupljenja.⁶ Tako otkupljenje ostvaruje Siromah⁷, utjelovljen u otajstvu siromaštva. Očeva ljubav prema čovjeku i njegov spasenjski plan ostvaruje se u potpunom siromaštvu njegova Sina, u kojem se otvara mogućnost spasenja svim ljudima.

Temeljni tekst za ovakvo shvaćanje jest Fil 2,6–11, u kojem Pavao savjetuje kršćanima u Filipinima kako da žive istinskim kršćanskim životom i suobliče se Kristu Gospodinu. Budući da je Krist izabrao siromaštvo kao put da spasi svoju braću ljude, Pavao vidi samo jedan način prihvaćanja ponude spasenja: „Neka u vama bude

5 Usp. Fil 2,6–11; 2. Kor 8,9.

6 Da mognemo razumjeti takvo Pavlovo gledanje, moramo imati na umu da je u Pavla, dok ovo razlaže, prisutna ideja o dva Adama. Prvi Adam doveo je ljudski rod do katastrofe, i u to na nutarnji način, u stvarnoj solidarnosti s cijelim ljudskim rodом (Rim 5,12–19), a Isus – drugi Adam – učinio je isto, samo u obrnutom smislu (Rim 5,15.16.21). On je potpuno uronio... u grijehom okaljano stvarnost ljudskog roda kako bi mogao izaći kao začetnik novog čovječanstva kojemu daje mogućnost da ga slijedi. Usp. FEUILLET A, *Le Christ sagesse de Dieu*, Paris, 1966, 327–360.

7 Shematski to možemo prikazati u tri stupnja:

1. Krist je božanske naravi (Fil 2,6) i bio je bogat (2. Kor 8,9). Nije okusio grijeha (2. Kor 5,21), Sin je Božji (Rim 8,3; Gal 4,4) i bio je Krist (Gal 3,13).

2. Unatoč svim tim vlastitostima i privilegijima Krist potpuno ulazi u tragediju grešnog čovječanstva i postaje istinski solidaran s grešnim ljudskim rodом: „opljenio se” svojih vlastitosti i privilegija, uzeo lik sluge, umro neslavnom smrću (Fil 2,7–8). Osiromašio se zbog nas (2. Kor 8,9), uranja u ozračje grijeha jer ga Bog za nas grijehom učini (2. Kor 5,21), dolazi u obličju grešnog tijela (Rim 8,3), sličan svakom grešniku. Rada se od žene pod Zakonom (Gal 4,4).

3. Napokon, Krist izranja iz tragedije grešnog čovječanstva i svladava grijeh i smrt dajući pri tom svakom čovjeku mogućnost da to isto ostvari: iz „opljenjenja” ustaje kao Kyrios (Fil 2,7), svojim nas osiromašenjem učini bogatima (2. Kor 8,9). Rođen od žene diže nas na dostojanstvo posinstva Božjega, rođen pod Zakonom oslobađa nas Zakona (Gal 4,4–5).

isto mišljenje kao i u Kristu Isusu: On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe 'opljeni' uzevši lik sluge..." (Fil 2,6–7) i „poznate darežljivosti Gospodina našega Isusa Krista! Premda bogat, radi vas posta siromašan da se vi njegovim siromaštvom obogatite.” (2. Kor 8,9).

2. SIROMAŠTVO KAO „KRALJEVSKI PUT” SPASENJA SV. FRANJI

Već u prvom istinskom susretu s Raspetim u crkvi sv. Damjana Franjo je duboko doživio da čovjeku nije moguće susresti živoga Boga bez Krista Gospodina, jer nije Otac utjelovljenoga Boga čovjeku dohvatljiv, preuzvišen je „prebiva u nedostupnu svjetlu” (1. Tim 6,16). Isus je sam za sebe rekao: „Ja sam Put i Istina i Život. Nitko ne dolazi Ocu osim po meni.” (Iv 14,6). Utjelovljeni je Bog govor kojim Otac govori ljudima; on je Riječ Očeva i samo se u njemu Otac izražava u našoj i po našoj ljudskoj krhkosti, po siromaštvu i trpljenju. Utjelovljenje, siromaštvo, križ, euharistija jesu mjesta susreta s Bogom. Isus tako za Franju i njegovu braću postaje temeljena životna stvarnost i ozračje njihova života. Krist je istinski put Boga do čovjeka i jedini put čovjeka prema Bogu. Zbog toga Franji svaka Isusova riječ i svaki njegov čin postaju značajni, bitni; sve je to za njega puno smisla i sve mu postaje izazov da u svemu i doslovno „slijedi stope Gospodina našega Isusa Krista”⁸.

Cijeli Isus zahvaća Franju, ali Isusovo siromaštvo i poniznost posebno ga zanosi. „Dok je jednoga dana sjedio kod ručka, jedan je brat spomenuo siromaštvo blažene Djevice i neimaštinu Krista, njezina Sina. Smjesta je ustao od stola i bolno zajecao. Obliven suzama, na goloj je zemlji pojeo preostali komadić kruha. Zato je ovu krepost nazivao kraljevskom: ona na Kralju i Kraljici tako blistavo odsijeva. – Kad je u zatvorenu krugu braće raspravljao o tome koja krepost čovjeka većma čini Kristovim prijateljem, odgovorio je kao da otvara tajnu svoga srca: 'Znaajte, sinovi, da je siromaštvo poseban put spasenja, a njegovi su plodovi mnogostruki samo su rijetkima poznati.' ” (2. Čel 200). Živjeti u siromaštvu, kao što su Isus i njegova majka živjeli, za Franju postaje izvrstan put nasljedovanja⁹ i to za njega i njegovu braću postaje posebna obveza¹⁰.

8 Kad govori o nasljedovanju Krista Gospodina, Franjo uvijek upotrebljava izraz „sequi”, nikada „imitari” jer Krist je za njega Dobri pastir koji nije ostavio samo nauk ili primjer, nego trajno korača pred svojim ovcama. Usp. *Opomena 6; Pismo bratu Leonu; 1. Pismo vjernicima 1; Pismo općem saboru braće; Nepotvrđeno Pravilo 1* i drugdje. Usp. DE BEER F, *La conversion de saint Francois selon Thōmas Celano. Etude comparative des textes relatifs a la conversion en Vita I et Vita II*, Paris 1963, 32–39, 170–171. O značenju „sequi” i „imitari” u Novom savezu usp. THYSMAN R, *L.Ethique de l'Imitation du Christ dans le Nouveau Testament. Situation, notations et variations du thème*, u *EphThLovan 42* (1968) 138–175; AERTS T, *Suivre Jésus. Evolution d'un thème biblique dans les Evangiles synoptiques*, Ibid. 476–512.

9 Usp. Potvrđeno Pravilo 6: „Braća ne smiju ništa primiti u vlasništvo, ni kuće, ni mjesta, ni bilo koje stvari. 'Kao pridošlice i putnici' (1. Pt 2,11), u ovom svijetu služeći Gospodinu u siromaštvu i poniznosti, neka s pouzdanjem idu u prošnju i ne trebaju se stidjeti jer je i Gospodin radi nas postao siromahom na ovom svijetu. U tom je smisao toga uzvišenog

Ako je Krist, premda bogat, za sebe odabrao siromaštvo kao temeljan stav svojega cijelog života, onda za Franju ne treba drugoga opravdanja da za sebe i za svoju braću izabere siromaštvo kao „signum distinctionis” i kao temeljan životni stav. Za njega ono nije teret, nije žrtva nego privilegij.

Kad govori o siromaštvu, Franjo postaje pjesnik, a kad netko „govoreći o nekoj stvari postaje pjesnik, onda je to zato jer se nalazi na svojem području. Franjo je takav kad govori o Isusu ili o Bogu ili također o siromaštvu... Siromaštvo je, dakle, za njega nešto sasvim drugo nego mračna asketska mjera opreza. To je temeljeno raspoloženje povezano s radošću srca.”¹¹

Iako je do te mjere zaljubljen u Gospodnju Siromaštinu, Franjo ne upada u napašt da ga apsolutizira; za njega je siromaštvo samo i jedino način i put do istinskog susreta sa živim Bogom koji se utjelovljenjem osiromašio da nas ljude obogati.¹² Tako življeno evanđeosko siromaštvo ima svoje spasenjsko značenje.

3. SIROMAŠTVO „KRALJEVSKI PUT” SPASENJA PO DJELU „SVETI SAVEZ SVETOGA FRANJE S GOSPOĐOM SIROMAŠTINOM”¹³

Povijesno-spasenjsko značenje siromaštva i siromaštvo kao „kraljevski put, najbolje je razrađeno u „Svetom savezu”, djelu nepoznatog franjeva iz prvog franjevačkog stoljeća, najvjerojatnije iz 1227. godine.¹⁴ To je prvo teološko razmišljanje mladog franjevačkog pokreta o samom sebi, o idealu i praksi svojeg siromaštva, razmišljanje koje nastoji prikazati evanđeosko siromaštvo u kontekstu povijesti spasenja. U obliku „svetih skazanja” isprepletene su biblijske, povijesne i viteške

siromaštva što je vas, moju predragu braću, postavilo baštinicima i kraljevima nebeskog kraljevstva, učinilo materijalno siromašnima, a ukrasilo krepostima. To neka bude vaš dio koji vodi u zemlju živih’ (Ps 141,6). Njega, ljubljena braćo, potpuno prigrlite i u ime Gospodina našega Isusa Krista nemojte nikad ništa drugo pod nebom zaželjeti.

Već je sv. Bernard slično napisao u svojem Pravilu: „Paupertas sit vester thesaurus atque divitiarum cum quibus tendatis in caelum... si enim Dominus noster Jesus Christus meliorem viam et securiorem ascendendi in caelum paupertate sciret, illam videlicet ut meliorem eligeret et per illam incederet” *Regula, cap. XII.* u PL 204,1145.

10 Zbog toga on za sebe kaže: „Ja posjedujem kraljevsko dostojanstvo i izvanredno plemstvo što slijedim onoga Gospodina koji ‘premda bijaše bogat, poradi nas postade siromašan’ (2. Kor 8,9).” – 2. Čel 73; a svojoj braći kaže: „Primjeri siromaštva Sina Božjega moraju nas većma privlačiti nego ostale redovnike.” – 2. Čel 61.

11 ROTZETTER A. – MATURA Th, *Živjeti Evanđelje s Franjom Asiškim*, Zagreb, 1984, 72.

12 To inzistiranje na siromaštvu kao „putu”, kao „sredstvu” spasenja, nije slučajno jer dovoljno je samo malo pogledati povijest franjevačkog pokreta i otkrit će se da je većina – napetosti i trzavica unutar pokreta nastala zbog toga što se i siromaštvo apsolutiziralo tako da je postalo idol i prestalo biti „put”.

13 Zahvaljujući o. Damjanu Damjanoviću, to djelo imamo i na hrvatskom jeziku. Šteta što je na naslovnoj stranici ispuštena riječ „sacrum – sveti”, jer baš ta riječ daje posve specifično značenje riječi „commercium – savez”. Citiramo ga kraticom SvS.

14 Usp. VUKOJA N, *Sacrum commercium sancti Francisci cum Domina Paupertate. Il significato storico-salvifico della povertà nella rivelazione e nella tradizione cristiana fino al secolo XIII*, Rim, 1978 – u rukopisu – str. 141–159.

teme kako bi istakle povijesno-spasenjsko značenje siromaštva koje je izvrstan put spasenja i omogućuje čovjeku da potpuno pripada Bogu.¹⁵

Već u proslavu naš pisac naziva siromaštvo „osnovica i čuvarica sviju kreposti te punim pravom među ostalim evanđeoskim krepostima položajem i imenom zauzima prvo mjesto”. Kao takvo ono je najbolji i najsigurniji put susreta s Bogom, stoga „via regia – kraljevski put”¹⁶.

Iako naglašava važnost i ulogu siromaštva u povijesti spasenja naš pisac, nikad ne zaboravlja da je ono samo put, samo sredstvo spasenja njegova se vrijednost ne nalazi u njemu samome, nego samo u tome što ga je Bog u svojoj ljubavi uzео i učinio takvim.¹⁷

Vrijednost se siromaštva sastoji dakle u tome što ga je Bog izabrao kao privilegirani put približavanja čovjeku i što ga je odredio kao izvrstan put čovjekova približavanja Bogu. Naime, jedino istinsko evanđeosko siromaštvo – kako je proglašeno u Govoru na gori – omogućuje stvaran susret Boga i čovjeka.

Krist dolazi na ovaj svijet kao dragovoljni siromah¹⁸, siromaštvo izabire kao vjernog pratioca¹⁹ sve do onog trenutka kad je postao jedno s njim.²⁰ Odlazeći Ocu, ostavlja upravo siromaštvo kao privilegirani put svima koji ga žele slijediti i

15 ISTI, 123–132.

16 SvS 42. Taj je izraz drag i sv. Franji. Čelanski nam svjedoči da je Franjo siromaštvo nazivao „kraljevskom krepošću” jer je tako divno odsijevala na Kralju i Kraljici.

Tema „kraljevskog puta” prisutna je u monaškoj i otačkoj tradiciji. Usp. PASCHER J, *He basilike odos. Der Königsweg zur Wiedergeburt und Vergottung bei Philon von Alexandria*, Paderborn, 1931; RAHNER H, *Der königliche Weg des Kreuzes*, u *Zeitschrift für Ascese und Mystik* 8(1933) 73–76; LECLERCQ J, *La voie royale*, u *ViSpS* n. 7(1946) 339–353. Taj izraz označava da se radi o pravom putu koji vodi kralju, i kralja koji dolazi u posjet gradu ili mjestu. Kršćani su to uzeli da označe put koji vodi velikom Kralju koji čovjeka očekuje. Svi drugi putovi postaju opasniji bismo, ako se pođe njima, mogli promašiti cilj. Franjo nije prvi koji siromaštvo naziva „kraljevskim putem” spasenja, on u tom slijedi otačku tradiciju. Usp. ORIGEN, *Com. in Joan.* 1,26 i 6,11 (*CC* 4,73 i 233); B. RABANI MAURI, *Hom. in Ev. et Epist. Rom.* 46 (*PL* 110,233); i Kasijan govori o siromaštvu kao o „iter regium” – usp. *Conlatio* 24 (C. S. E. L. 13, 700–703). Neki čak govore i o monaškom životu kao o „kraljevskom putu”, a znamo koje je mjesto zauzimalo siromaštvo u životu monaha koje su nazivali i *apotactites*. Usp. CASSIANI, *De coen. inst. lib. De institutis renuntiantium* (Pl 49,15); LAMBERT A, *Apocrites et Apotaxamenos*, u *Dictionnaire d' Archeologie chretienne et de Liturgie*, t. 1, 2, Coll. 2604–2626.

17 Usp. SvS 23: „Duh Sveti je onaj koji govori u vama i njegovo vas pomazanje poučava u svemu što ste govorili o svevišnjem Kralju koji me je samo po svojoj milosti uzео da mu budem draga.”

18 Usp. SvS 16. Braća mole siromaštinu: „Dodосmo k tebi, gospodarice naša; zaklinjemo te, primi nas s mirom. Želimo postati slugama Gospodina nad vojskama jer On je Kralj slave. Dočuli smo da ćeš postati kraljicom kreposti i to smo donekle iskusili vježbom. Zato, do tvojih nogu prostri, ponizno i usrdno te molimo, udostoj se biti s nama i budi nam putom koji se dolazi do Kralja slave kao što si bila put njemu kad se udostojao pohoditi one koji prebivaju u tami i sjeni smrtnoj, On, Sunce s visina.”

19 Usp. SvS 2

20 Usp. SvS 21: „Nisi ga ostavila sve do smrti, smrti na križu. I na samom si križu, kad mu je tijelo već bilo ogoljeno, ruke rastegnute, ruke i noge probodene, zajedno s njim trpjela tako da se u na njemu nije vidjelo ništa slavnije od tebe.”

doći k njemu. Tko ne prigrlji evanđeosko siromaštvo i ne bude označen njegovim spasenjskim znakom, neće moći ući u kraljevstvo.²¹

Siromaštvo pripravlja u čovjeku „mjesto i prebivalište Bogu”²², jer samo onaj koji je oslobođen svega može biti potpuno Božji.²³

Slijediti ovaj put nije ni u kojem slučaju lagano, ali onomu tko se potpuno pozdava u dobrotu i snagu Božju to postaje lagano²⁴ jer tad ima sigurna vodiča koji je i sam koračao ovim putem i došao do pravog cilja.²⁵

4. VAŽNOST I ULOGA EVANĐEOSKOG SIROMAŠTVA U POVIJESTI SPASENJA PO SVETOM SAVEZU

Važnost i uloga siromaštva u povijesti spasenja, po našem djelu, proizlazi iz toga što je Bog izabrao siromaštvo još na početku povijesti spasenja kao „conditio sine qua non” za one koji se žele spasiti.²⁶ Već u zemaljskom raju siromaštvo je bilo radosno, vjeran pratilac i životni sudrug čovjeka koji baš zbog toga što nije ništa posjedovao bijaše sav Božji.²⁷ Ipak to stanje nije potrajalo dugo: čovjek je prekinuo svoje zajedništvo sa siromaštvom, prisvojio si vlastitu volju i na taj način prekinuo i sa samim Bogom. Štoviše, po grijehu gubi i sličnost s Bogom.²⁸ Naš pisac vidi istočni grijeh u prisvajanju vlastite volje. Iz takve vizije istočnoga grijeha proizlazi i vizija spasenja po kojoj siromaštvo može stvoriti u čovjeku „mjesto i prebivalište Bogu”.²⁹ Siromaštvo omogućuje čovjeku da se vrati u svoje prvotno stanje u kojem nije ništa posjedovao i stoga je bio sav Božji.³⁰

Isus, Sin Božji, ljubio je siromaštvo osobitom ljubavlju, tražio ga je i našao³¹

21 Usp. SvS 21: „A kad je napokon uzašao na nebo, tebi je ostavio znak nebeskog kraljevstva za obilježavanje izabranih da svatko tko teži za vječnim kraljevstvom dođe k tebi i da te zamoli kako bi po tebi ušao jer – ako netko nije tvojim znakom obilježen – ne može ući u Kraljevstvo.”

22 Usp. SvS, Proslav.

23 Usp. SvS 25 u kojem imamo izvrsnu definiciju čovjeka prožeta evanđeoskim siromaštvom: „jer ne imadaše nikakva vlasništva, sav bijaše Božji”.

24 Usp. SvS 7 i 13.

25 Usp. SvS 13: „Zaboravite što je pred vama. Kažem vam da će svako mjesto na koje stupi vaša noga biti vaše. Pred vašim je licem životni Duh, Krist Gospodin, koji će vas vući kopncima ljubavi na najviši vrhunac gore. Čudesan je, braćo, božanski naum spasenja po Siromaštini.” Usp. i SvS 54.

26 Usp. SvS 22: „Zato, gospodo, budi nam milostiva pa nas obilježi znakom svoje naklonosti. Tko je tako bezuman, tako nerazuman a da te ne bi ljubio svim srcem, tebe koju je Svevišnji odabrao i pripravljaio odvijeka?”

27 Usp. SvS 25.

28 Usp. SvS 25. Adam „je izgubio sličnost sa Stvoriteljem.” Ta vizija istočnog grijeha tipična je za Franju Asiškog.

29 SvS, Proslav. Zanimljiv je opis čovjeka u grijehu, kako ga nalazimo u SvS 29: Čovjek je prisvojio vlastitu volju, nije više posve siromašan i samim tim nije više sav Božji. Ne priznaje se više kao siromah, kao darovan od Boga, ne priznaje zlo koje je učinio, nego se opravdava. Tim udaljavanjem od Boga udaljuje se i od bližnjega: optužuje drugoga za zlo koje je sam učinio.

30 Usp. SvS 13. „Odložite teret vlastite volje i odbacite bremena grijeha, opašite se i budite junaci...”, a to znači da prigrlje evanđeosko siromaštvo jer ono u čovjeku pripravlja „stan i prebivalište Bogu”.

31 Usp. SvS 2: „Sin Božji, Gospodin nad vojskama i Kralj slave uzljubio je (siromaštvo) posebnom ljubavlju, tražio i našao kad je na zemlji izvodio djelo spasenja.”

i upravo je siromaštvo izabrao kao put svojeg dolaska ljudima.³² Njegovo rođenje i cijeli njegov život bili su duboko označeni siromaštinom. I na „početku svoga propovijedanja stavio ju je kao svjetlo vjere u ruke svima koji ulaze kroz vrata, i prije svega ju je postavio da bude kao kamen temeljac kuće. Kraljevstvo nebesko, što ga ostale kreposti primaju od njega samo kao obećanje, njoj predaje bez ikakva odgađanja. Blago siromasima u duhu — kaže on — jer je njihovo kraljevstvo nebesko (Mt 5,3).”³³ I kad je birao svoje svjedoke, „nije izabrao bogate trgovce, nego siromašne ribare...”³⁴ Na taj način pokazao je put koji treba slijediti njegova Crkva, koja mora biti označena siromaštvom.³⁵

Siromaštvo, kako smo već nekoliko puta spomenuli, bijaše Isusov put ljudima da ih spasi, ali on ga u isto vrijeme postavlja i kao privilegirani put, „kraljevski put” svima koji žele doći Isusu i njegovu spasenju. Samo po siromaštvu čovjek postaje raspoložen za istinski susret s Bogom, jer samo u duhu evanđeoskog siromaštva čovjek može prihvatiti Isusa i njegovo evanđelje, jer po svojem siromaštvu Isus nas je spasio.³⁶

„A kad se Krist htjede vratiti svojem Ocu koj ga je poslao, pošto se ispunilo sve što ste rekli, s obzirom na mene sa svojim je vjernim izabranima sklopio Savez...”³⁷

Time uloga siromaštva u povijesti spasenja nije završena, ona ostaje i u vremenu Crkve³⁸ koja ima izvršiti „salutare mandatum — spasonosnu zapovijed”, tj. živjeti i propovijedati evanđeosko siromaštvo.³⁹

To je na poseban način shvatio i živio sv. Franjo Asiški i želio je da i njegova braća u evanđeoskom siromaštvu gledaju put spasenja jer je Isus u ostvarenju otkupiteljskog djela izabrao upravo apsolutno siromaštvo. Siromaštvo omogućuje da ljudi budu „miroljubivi, besprijeborna srca pred Bogom i postojani u bratskoj ljubavi”⁴⁰ jer siromaštvo je u neku ruku kao posrednica spasenja jer „mu je Gospodin predao ključeve nebeskog kraljevstva”.⁴¹

32 Usp. SvS 16: „...budi nam putom kojim se dolazi do Kralja slave kao što si bila put njemu kad se udostojao pohoditi one koji bivaju u tami i sjeni smrtnoj...”

33 SvS 2.

34 SvS 20.

35 Usp. SvS 16 u kojem se izričito naglašava spasenjska uloga siromaštva: „Dobro znamo da je tvoja moć, tvoje kraljevstvo, da si uzvišena iznad svega. Kralj kraljeva postavio te da budeš kraljicom i gospodaricom. Samo s nama utanači mir i bit ćemo spašeni da bi nas po tebi primio onaj koji nas je po tebi otkupio.” I Crkva je na II. vaticanskom saboru potvrdila tu istnu u LG 8: „Kao što je Krist izvršio djelo otkupljenja u siromaštvu i progonu, tako je i Crkva pozvana da ide istim putem...”

36 Usp. SvS 16.

37 SvS 31.

38 Usp. SvS 32–51.

39 Usp. SvS 32: „Apostoli su i svi njihovi učenici sve to opsluživali s najvećom pomnjom... ispunite spasonosnu zapovijed (salutare mandatum)...”

40 SvS 37.

41 Usp. SvS 4: „Zato se blaženi Franjo kao pravi Spasitelj nasljedovatelj i učenik na početku svojeg obraćenja svim žarom, svom čežnjom i posvemašnjom promišljenošću dao na traženje svete siromaštine... kojoj je Gospodin predao ključeve nebeskog kraljevstva.”